

Número 14 - Abril 2014

SOLIDÀRIA

Butlletí de Cooperació, Solidaritat i Pau

DEFENSANT ELS DRETS HUMANS A L'ÀFRICA

1714 / 2014 Sant Boi Ciutat
del Tricentenari

AJUNTAMENT DE
SANT BOI DE LLOBREGAT

Diputació
Barcelona

SB boig per
la solidaritat

ÍNDEX SOLIDÀRIA

PRESENTACIÓ

3

SABIES QUE... NOTÍCIES SOLIDÀRIES

4-5

SUBVENCIONS 2014 A PROJECTES DE COOPERACIÓ

6-9

FEM-NE CINC CÈNTIMS: EL RISC DE DEFENSAR ELS DRETS HUMANS A L'ÀFRICA.

10-11

LA VEU DEL NORD: ENTREVISTA A ITZIAR RUIZ-GIMÉNEZ, DOCTORA DE RELACIONS INTERNACIONALS AL DEPARTAMENT DE CIÈNCIA POLÍTICA I RELACIONS INTERNACIONALS DE LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE MADRID.

12-13

LA VEU DEL SUD: ENTREVISTA A JAMES TORH, MEMBRE DE LA COMISSIÓ NACIONAL INDEPENDENT DE DRETS HUMANS DE LIBÈRIA.

14

INFORMACIÓ I RECURSOS EDUCATIUS

15

ACCIONS PER AL CANVI: VOLS - VOLUNTARIAT SOLIDARI

16

Edita:
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat
Cooperació, Solidaritat i Pau
Tel: 93.635.12.00 www.barrejant.cat

Redacció:
Manuel José Pérez, Clara Sopeña i
Marta Masanés.

Disseny: Conjunto Vacío Estudio Creativo

Impressió: Tot Imprès

AJUNTAMENT DE SANT BOI DE LLOBREGAT

Amb el suport de:

PRESENTACIÓ

ALBA MARTÍNEZ VÉLEZ Regidora de Cooperació, Solidaritat i Pau

El mandat sobre la situació dels defensors dels drets humans va ser creat l'any 2000 per la Comissió de Drets Humans i el seu objectiu és donar suport a l'aplicació de la Declaració de 1998 sobre els defensors dels drets humans.

No és casualitat que al març de 2008 el Consell de Drets Humans nomenés una magistrada ugandesa, expresidenta de la Comissió de Drets Humans d'aquell país, de 1996 a 2008, la Sra. Margaret Sekaggya, com a Relatora Especial sobre la situació dels defensors dels drets humans. L'Àfrica ha sigut i és un continent que pateix una bona concentració de tots els conflictes armats i de les tensions que es donen a tot el món; acull alguns dels conflictes amb major intensitat com els de la República Democràtica del Congo, Somàlia o Sudan del Sud. Segons l'informe "Alerta! 2013", que cada any publica l'Escola de Cultura de Pau, dels 91 escenaris de tensió que s'identificaven en l'àmbit global l'any 2012, 35 es produïen a l'Àfrica.

Aquest escenari que pateix el continent fa que els defensors i les defensores dels drets humans a l'Àfrica alertin de la seva preocupació per les creixents amenaces i pels actes de violència física, d'assetjament i d'intimidació que continuen patint per dur a terme el seu treball, tot i les diferents figures i els diversos mecanismes que vetllen per la seva seguretat i reforcen la seva protecció: la mateixa relatora especial de l'ONU, el relator especial de la Unió Africana sobre la situació

dels defensors dels drets humans, l'adopció per part de l'ONU d'una Declaració sobre els Defensors dels Drets Humans, la creació a l'Àfrica de xarxes regionals de defensors i defensores dels drets humans i un augment de la conscienciació sobre el treball d'aquests en tot el continent. No obstant això, la situació dels drets humans en nombrosos països africans segueix sent precària i ens segueixen arribant notícies d'amenaces contra els defensors i les defensores més vulnerables dels drets humans, especialment les dones, els defensors que treballen en zones de conflicte armat i sota règims opressors, periodistes, activistes dels drets de les minories i de col·lectius com el de lesbianes, gais, bisexuals i persones transgènere i intersexuals (LGBTI).

Aquesta edició de la revista Solidària esdevé, alhora, una crida als governs africans que, de manera injustificada, continuen restringint el dret a la llibertat d'expressió, d'associació i de reunió pacífica. Tenim diferents vies i crides que coordinen ONG com Amnistia Internacional o Human Rights Watch, per demanar als governs africans que posin fi immediatament als actes d'assetjament i intimidació, als afronts legislatius i als atacs contra els defensors i les defensores dels drets humans. Com a governs, i d'acord amb la legislació internacional vigent, han d'introduir una legislació pròpia que promogui i garanteixi la protecció efectiva d'aquestes persones en lloc de restringir-la.

SABIES QUE... NOTÍCIES SOLIDÀRIES

Sant Jordi Solidari 2014

El 23 d'abril celebrem, un any més, la diada del Sant Jordi Solidari, a la Plaça de l'Ajuntament. Les entitats de cooperació i solidaritat: Amizade- Junts amb Moçambic, Associació d'Amistat San Miguelito Sant Boi, Associació Smara, AUPA- Associació Units per Ajudar, Cooperació, Fundació Contes pel Món, Fundació Juan Ciudad i Fundació Vicente Ferrer. Totes elles participen a la fira d'entitats, posant a la venda roses de proximitat i solidàries, contes, llibres de segona mà i artesanía de comerç just, per recaptar fons pels seus projectes de cooperació al desenvolupament. També tenen lloc, durant tota la diada, diferents tallers de manualitats de creació de roses i punts de llibres per a infants.

Festa del Comerç Just i la Banca Ètica 2014 a Sant Boi

Un any més, celebrarem la Festa del Comerç Just i la Banca Ètica a Sant Boi. Sota el lema "Desmarca't. Hi ha Alternatives" la gràfica d'aquesta nova edició busca seguir animant a la ciutadania a descobrir i celebrar les alternatives, a "desmarcar-se" del sistema capitalista i les seves "marques" i a apostar per un comerç i una banca que prioritzin el benefici social, ambiental i el desenvolupament humà.

Amb motiu del Dia Mundial del Comerç Just, et volem convidar a driblar les injustícies del sistema, a esquivar el capitalisme avançant amb la nostra pilota. Suma't a l'equip del Comerç Just i de la Banca Ètica, el de les alternatives, el del benestar, el de la sostenibilitat i el de les persones com a prioritat. És l'hora de jugar el nostre propi partit!

Aplaudeix amb nosaltres perquè que cada vegada són més les iniciatives de l'Economia Social i Solidària a Catalunya. El marcador augmenta: La banca ètica creix un 60% anual, el Comerç Just assoleix els 30 milions d'euros en vendes, i l'economia solidària està creant ocupació per a unes 200.000 persones. Per això estem de Festa i et convidem a que hi participis!

La Festa, aquest any, tindrà lloc a la Plaça del Ajuntament de Sant Boi, el dissabte 10 de maig, i també a tot Catalunya. Les entitats locals posaran a la venda diferents productes i artesanies de comerç just a la fira d'entitats, a més també hi trobareu diferents tallers i activitats per a infants i altres sorpreses! Vine a veure-ho! Per veure la programació completa us podeu dirigir a la web: www.barrejant.cat

S'inicia el projecte Migrazoom al barri de Marianao de Sant Boi

Migrazoom té com a objectiu generar processos de cooperació i intercanvis Nord/Sud entre joves, entitats social i ciutats de Catalunya i del Marroc, mitjançant la realització de curtmetratges amb joves en format de documentals participatius per parlar de la memòria migratòria de cada municipi.

En concret el projecte, impulsat des de l'àmbit de Cooperació, Pau i Solidaritat de l'Ajuntament, es va presentar a principis d'any a joves i entitats mitjançant el Pla de Desenvolupament Comunitari del Barri de Marianao. Un grup de 20 nois i noies d'entre 16 i 21 anys, d'origen marroquí i català, estan realitzant un procés de formació de 40h sobre producció d'audiovisuals (aprofundir en la temàtica, escriptura d'un guió, enregistrament, muntatge i edició, etc), de reflexió sobre aquesta realitat social, així com l'oportunitat de relacionar-se amb altres joves del barri.

Al finalitzar la formació el grup de joves haurà realitzat un documental sobre la seva visió de la migració a Marianao que, aquest estiu, es podrà veure en un acte a nivell de barri per presentar-lo, així com també a Barcelona (hi participen també els municipis de Rubí i Sant Adrià de Bessòs) i a Tànger (Marroc).

El treball de cooperació i sensibilització d'Ensenyament Solidari a Cuba

Un dels objectiu de l'Associació Ensenyament Solidari, en el marc dels agermanaments solidaris, és el promoure el coneixement de la llengua i la cultura catalana. L'agermanament entre les escoles cubanes i de Sant Boi, ha estat un espai adient per estimular aquest objectiu. La Sara García, membre de l'entitat i mestra de la nostra població, ha realitzat una estada de quatre mesos ajudant a dinamitzar aquesta activitat pedagògica que, a Marianao (Cuba), es concreta en los "Círculos de Interés", que són una mena de tallers sobre Catalunya, on es parteix sobre els punts en comú entre Marianao (Cuba) i Marianao (Sant Boi) fins arribar a la comparativa entre Cuba i Catalunya, descobrint les seves similituds i les diferències, tant nivell cultural com històric. La seva presència i col·laboració a les escoles cubanes ha ajudat a actualitzar i millorar els continguts i metodologies de treball.

Una altra de les seves intervencions ha estat impartit un curs de català adreçat als mestres i les mestres del Municipi de Marianao, especialment d'escoles agermanades, moltes de les quals estan implicades directament en les activitats dels Círculos. L'activitat ha estat un èxit. Ensenyament Solidari també, conjuntament amb la brigada Amics de Cuba del Prat, han enviat un contenidor amb material escolar, llibres, enciclopèdies, estris de cuina i altres diversos. La gestió de rebuda i repartiment ha estat també una tasca realitzada durant l'estada de la Sara.

"Ha estat una experiència inoblidable tant a nivell personal com professional, l'hospitalitat i sobre tot la generositat de les persones que allà m'he trobat m'acompanyaran tota la vida, l'interès i la curiositat per la nostra cultura i la nostra llengua, des d'un país tan llunyà, m'ha fet veure que 7774 km no són res, que en realitat estem molt a prop... Ara em sento part d'aquella illa, sempre els portaré en el meu cor" comenta la Sara sobre la seva experiència personal.

SUBVENCIONS 2014 A PROJECTES DE COOPERACIÓ

El passat 8 d'abril va tenir lloc, a l'equipament de La Gralla, l'acte d'acceptació de les subvencions concedides per l'Ajuntament de Sant Boi a les entitats de cooperació de la ciutat, per contribuir al desenvolupament de projectes de cooperació internacional.

Entitat: Fundació Vicente Ferrer

Projecte:

Millora en la gestió i aprofitament dels recursos hídrics mitjançant la rehabilitació d'un embassament a la regió de Madakasira, districte d'Anantapur.

Descripció:

El Programa de Desenvolupament Integral i en general en tots els projectes que desenvolupa la Fundació Vicente Ferrer, amb les seves contraparts, la Rural Development Trust i la Women Development Trust (RDT/WDT), s'orienten a millorar les condicions de vida de les famílies de les castes desfavorides dels districtes d'Anantapur i Kurnool, amb l'objectiu últim de promoure un desenvolupament sostenible a nivell econòmic, social i ecològic.

El projecte aprovat per l'Ajuntament s'adreça a millorar les condicions de vida de 69 famílies de castes desfavorides mitjançant la construcció d'un embassament. Amb aquesta construcció s'augmentarà la capacitat dels aqüífers de la zona i així s'establirà una mesura que permetrà contrarrestar els freqüents problemes vinculats a la sequera que afecta la regió. D'aquesta manera, les 69 famílies beneficiàries del projecte podran millorar i incrementar les collites, així com augmentar els ingressos, i no es veuran obligades emigrar cap a les ciutats a buscar feines alternatives a l'agricultura.

El projecte contempla un procés d'organització, formació i autogestió d'aquestes famílies que seran les encarregades de la gestió de l'embassament i les incidències comunes del dia a dia.

DADES ECONÒMIQUES DEL PROJECTE

Import Total	37.878,73 €
Aportació Ajuntament	8.000,00 €

Entitat: Cooperació

Projecte:

Millorant el posicionament polític estratègic del Moviment de dones mesoamericanes en resistència, a El Salvador.

Descripció:

El projecte de Cooperació s'emmarca en l'estratègia de suport i solidaritat amb el moviment de dones i amb una estreta col·laboració amb l'entitat feminista Las Dignas de El Salvador. El projecte pretén millorar el posicionament polític del Moviment de dones mesoamericanes mitjançant un procés de formació i construcció de discurs, des de la perspectiva de l'economia feminista. Amb aquest fi, es posaran en marxa processos a

nivell local i nacional, dels quals arribaran a gaudir fins a 400 dones d'aquest moviment. El projecte està dirigit a les associacions i grups de dones que estan integrades al Moviment de Dones Mesoamericanes a El Salvador, en la seva majoria lideresses, que són impulsores d'aprenentatges, anàlisis, debats i reflexions de l'Escola Econòmica Feminista.

DADES ECONÒMIQUES DEL PROJECTE

Import Total	33.740,00 €
Aportació Ajuntament	9.000,00 €

Entitat: Fundació Kassumay

Projecte:

Construcció, dotació i posada en funcionament d'un centre d'assistència primària a Kabounkout, comunitat rural de Djibidione, zona de Fogny Nord, regió de Baixa Casamance, Sud de Senegal.

Descripció:

Aquest projecte de la Fundació Kassumay amb l'Association CPAS (Centre de Promotion Agricole et Sociale) Diembéreng, associació senegalesa de la Casamance, té com a

objectiu dotar i millorar la infraestructura sanitària de la població de Kabounkout i nuclis rurals propers, amb un radi d'acció de 20 km, incloent-hi població de Gàmbia.

Es construirà un centre de salut dotat de sala d'espera, consultori, sala de cures, laboratori, sala d'hospitalització amb capacitat per a tres llits, dutxa, lavabo i farmàcia. Aquesta construcció complementa el projecte Karonghen, desenvolupat a la zona de Casamance per l'Association CPAS, amb el qual s'està dotant d'infraestructures bàsiques la zona de Casamance.

DADES ECONÒMIQUES DEL PROJECTE

Import Total	58.813,37 €
Aportació Ajuntament	8.000,00 €

SUBVENCIONS 2014 A PROJECTES DE COOPERACIÓ

Entitat: Fundació Josep Comaposada – Sindicalistes Solidaris

Projecte:

Programa de formació per la inserció al mercat de treball per a joves de la Wilaya de Tetuan, Fase III, 2014-2015

Descripció:

El programa consisteix en donar suport a la Federació Democràtica del Treball (FDT) i a la Unió General de Treballadors del Marroc (UGTM) en el desplegament de centres per a la inserció laboral i sindical de joves de la Wilaya de Tetuan. La intenció del programa és poder ser el primer referent al Marroc quant a treball conjunt de sindicats i patronal per trobar solucions al greu problema de precarietat laboral existent, sobretot en els joves.

L'objectiu fonamental és donar resposta a les necessitats d'inserció laboral dels i les joves formades en centres. El valor afegit que incorpora és adaptar la formació a les necessitats reals del mercat de treball local i garantir un acompanyament post-formació que possibiliti "tancar el cercle" de la intervenció amb una efectiva integració dels i les joves a les empreses col·laboradores amb les activitats formatives dels centres.

Aquesta és la tercera fase del projecte i permetrà donar continuïtat als cursos de formació iniciats el 2012/2013 fins el 2015/2016.

DADES ECONÒMIQUES DEL PROJECTE

Import Total	153.320,00 €
Aportació Ajuntament	9.000,00 €

Entitat: VOLS – Voluntariat Solidari

Projecte:

"Accés a l'aigua potable i empoderament de les dones a la regió de Kandi (Benín – Àfrica subsahariana, poble d'Akoit chou)"

Descripció:

El projecte sorgeix de la necessitat peremptòria d'accés a l'aigua a la zona de Kandi (nord-est de Benín) –agreujada en els últims anys per l'extrema sequera-, de la urgència de mitigar l'alt nivell d'analfabetisme de les dones de la zona i de millorar-ne les condicions sanitàries i d'implantar la tradició en la gestió de béns públics (comitès de gestió de pous), tot impulsant estratègies orientades a ampliar les oportunitats de desenvolupament de la seva població a partir de l'augment i la millora de les necessitats socials bàsiques de la població en situació de pobresa i exclusió, en particular, atenció de les necessitats específiques de les dones.

La Parròquia Notre Dame du Mont Carmel, comunitat salesiana local amb una àmplia implantació a la zona i molta experiència en l'execució de projectes de cooperació, s'encarregarà, en coordinació amb la població local organitzada en comitès de gestió, de la construcció de dos pous de gran diàmetre: un a l'escola i un altre al centre de la població, amb els quals es proporcionarà aigua potable als 500 habitants d'ètnia peul i mokole d'Akoit chou. Paral·lelament, es realitzarà una formació adreçada a les dones de la població en horticultura per l'autoproveïment i d'alfabetització, alhora que de sensibilització sobre l'ús de l'aigua potable.

L'acció incideix, doncs, de forma molt especial en la promoció de la dona en l'àmbit de l'alfabetització i l'autonomia, ja que promou que el nombre de dones implicades desenvolupin una activitat agrícola i gestionin l'economia que se'n deriva.

DADES ECONÒMIQUES DEL PROJECTE

Import Total	47.014,00 €
Aportació Ajuntament	9.000,00 €

FEM-NE CINC CÈNTIMS DEFENSANT ELS DRETS HUMANS A L'ÀFRICA

La situació dels defensors i les defensores dels drets humans, en nombrosos països africans, continua sent difícil i precària. Alguns governs, de manera injustificada, continuen restringint el dret a la llibertat d'expressió, d'associació i de reunió pacífica. Per això, cada any hi ha persones activistes que han de fugir dels seus països perquè perilla la seva seguretat i algunes, fins i tot, són assassinades pel treball que realitzen en el camp dels drets humans.

Els governs haurien de donar a conèixer la tasca decisiva que realitzen aquestes persones promovent i defensant drets universals. No obstant això, massa sovint el que fan és titllar-les de subversives o agitadores i utilitzar mitjans repressius per impedir les seves activitats. En tot el continent hi ha persones que es consumeixen a la presó pel simple fet d'haver exercit pacíficament el seu dret a la llibertat d'expressió, d'associació o de reunió.

"És habitual utilitzar la legislació nacional per silenciar les persones que defensen els drets humans i per tractar les seves activitats com a delictes. Sovint se les acusa d'insultar, difamar, difondre informació falsa o de realitzar propaganda contra l'Estat", ha manifestat Malcolm Smart, director d'Orient Mitjà i del Nord d'Àfrica d'Amnistia Internacional. "La situació ha empitjorat en general a la regió per als defensors i les defensores des que va començar la "guerra contra el terror" dirigida pels Estats Units, que ha donat un pretext més per silenciar la dissidència i aprovar lleis contra el terrorisme." ¹

Al llarg dels últims quinze anys l'assetjament judicial a les persones defensores ha esdevingut un dels principals instruments de repressió contra elles. Moltes han estat objectiu de nombrosos atacs personalitzats, com és el cas de l'advocat tunisià de drets humans Mohammed Abbou, qui el 6 de març de 2010 les autoritats tunisianes van impedir que viatgés a Europa per setena vegada des que va sortir de la presó el 2007, per impedir-li realitzar el seu treball com a defensor.

La vida de l'activista i periodista congolese Caddy Adzuba, com la de tantes altres dones

africanes, no ha estat fàcil. Quan era només una adolescent va patir la guerra en primera persona. Des de llavors va decidir alçar la seva veu per denunciar els abusos que s'estaven cometent al seu país, la República Democràtica del Congo, que porta en conflicte permanent des de 1996. Actualment treballa a Ràdio Okapi, emissora de Nacions Unides, exercint el periodisme en un dels llocs més perillosos del món per a les dones. I és que, només el 2011, Metges Sense Fronteres va atendre sis mil víctimes de violència sexual en el país. Per aquest i per altres motius, el 2009 va rebre amenaces de mort per "ficar-se on no devia". El seu germà i altres companys van ser assassinats en la seva lluita per la defensa dels drets humans.²

La violència contra les dones i nenes és probablement la violació de drets humans més habitual, afecta a un major nombre de persones i està present en totes les nacions del món, independentment de quin sigui el seu sistema polític o econòmic. Les dones i les nenes africanes segueixen estant especialment exposades a la discriminació i la violència de gènere, ja que la violència intrafamiliar segueix sent una vulneració generalitzada, igual que la violència promoguda per l'Estat i relacionada amb els conflictes. Aquesta vulneració adopta formes diverses, incloent-hi la violència a la llar, les violacions, la tracta de dones i nenes, la prostitució forçada, la violència en situacions de conflicte armat com: els assassinats, les violacions sistemàtiques, l'esclavitud sexual i l'embaràs forçat, els assassinats per raons d'honor, la violència per causa del dot, l'infanticidi femení i la selecció prenatal del sexe del fetus en favor de nadons masculins, la mutilació genital femenina i altres pràctiques i tradicions perjudicials.

Un altre exemple el trobem en el cas d'una periodista somali de dinou anys, que es va atrevir a denunciar que havia estat violada i el seu agressor, tal com va informar Aljazeera. Dos amics seus en van ser testimonis i van informar del fet. Un jutge la va condemnar a sis mesos de presó per difamació i insults a les institucions de l'Estat i, a ells, a any i mig de presó, per explicar la seva història.

Durant el 2013 s'han produït dues sentències similars contra dones que van tenir el valor de parlar de violacions i els periodistes que les van entrevistar. En tots dos casos, els crims denunciats no han estat investigats i els violadors no han estat arrestats. La violència sexual i la violació és un tema molt sensible a Somàlia i en moltes altres parts de l'Àfrica, i l'actitud de molts policies, jutges i altres autoritats permet que la majoria dels casos quedin impunes.

Una altra vulneració flagrant de drets la trobem en la creixent homofòbia i criminalització de l'homosexualitat al continent africà, castigada fins i tot amb pena de mort a Mauritània, al Sudan, al nord de Nigèria o al sud de Somàlia, i exposa a la comunitat LGBTI (lesbianes, gais, bisexuals, transsexuals i intersexuals) a multitud de situacions en el dia a dia que vulneren els seus drets més bàsics. Diversos països del continent condemnen les relacions entre persones del mateix sexe, amb càstigs que van des de la presó fins a la pena de mort. A més de la creixent homofòbia, la comunitat LGBTI ha d'afrontar altres abusos com la violència física, detencions arbitràries o "violacions correctives".

Aquestes vulneracions es reflecteixen, un cop més, en el perill que corren les persones defensores. Per exemple, l'any 2012 es té constància de l'assassinat de diverses persones defensores dels drets de LGBTI, com és el cas de Thapelo Makhutle, que va ser assassinat brutalment el 9 de juny de 2012, a Sud-àfrica. El defensor integrava i era voluntari de LEGBO, un grup d'incidència amb base a la província septentrional de Ciutat del Cap, que dóna suport i capacitació a comunitats rurals LGBTI víctimes d'estigmatització i fustigació. Fins avui no s'han efectuat detencions en relació amb aquest assassinat.³

Lluitar per evitar la destrucció de recursos naturals bàsics com la terra o l'aigua, també és

cada vegada més perillós i, de vegades, mortal. El 2010, el defensor de drets humans Floribert Chebeya, president de l'ONG "La Veu dels Sense Veu" (VSV), de la República Democràtica del Congo, va ser detingut per les autoritats congoleeses per protestar contra el contracte establert amb una important empresa multinacional francesa per a l'explotació de les mines d'urani de Katanga. Chebeya criticava el contracte perquè l'empresa, al seu parer, havia estat responsable de greus violacions dels drets humans i havia causat enormes danys ambientals en altres països, especialment a Níger. Chebeya va desaparèixer la nit de l'1 de juny de 2011, juntament amb el seu xofer a Kinshasa, després de dirigir-se a la seu de la Inspecció General de la Policia Nacional Congoleesa on havia de reunir-se, segons els informes de VSV, amb l'inspector en cap, el general John Numbi, per presentar-li un informe de denúncia.⁴

L'ús de les lleis i de l'administració de la justícia en benefici de grups autòctons o inversors estrangers que tenen el poder econòmic i polític, no és nou. Aquest fenomen sorgeix, en general, en contextos de democràcies disfuncionals, d'alts índexs d'impunitat, de desigualtat social i econòmica i d'un ús excessiu de les forces policials, militars i d'empreses privades de seguretat.

Sobren arguments per defensar les persones que ens defensen, siguin d'aquí o d'allí, perquè els canvis, en un món globalitzat, ens reverteixen a tots i totes. Per això cal un moviment ciutadà global de suport a aquestes persones i a la important tasca que desenvolupen perquè, sense aquest treball, la pau i el benestar per a tothom i a tot arreu no es poden aconseguir.

1 <https://www.amnesty.org/es/news-and-updates/report/human-rights-activists-still-face-repression-middle-east-and-north-africa>.

2 Enllaç: <http://www.rve.es/noticias/20120307/esfuerzo-mujeres-cambiar-africa/504966.shtml>

3 Dades extretes de l'ONG Amnistia Internacional.

4 http://www.fides.org/es/news/28845-AFRICA_CONGO_RD_Un_activista_entre_los_mas_comprometidos_por_los_derechos_humanos_dice_a_Fides_un_misioner

LA VEU DEL NORD ITZIAR RUIZ-GIMÉNEZ

Itziar Ruiz-Giménez és professora de Relacions Internacionals del Departament de Ciència Política i Relacions Internacionals de la Universitat Autònoma de Madrid i pertany també al Grup d'Estudis Africans (GEA).

En el teu últim llibre "El somni liberal a l'Àfrica Subsahariana" parles de pau liberal. Què vols dir amb aquest concepte?

Hi ha moltes alternatives, moltes agendes per construir la pau, però en els últims vint anys s'ha anat conformant un model hegemònic de com s'han de resoldre els conflictes a l'Àfrica. I aquest, el que planteja és que la solució és enviar primer tropes militars en missions de pau per establir la situació i, després, desplegar una intervenció internacional per dur a terme profundes reformes estructurals en el país a través d'una transició on el que es pretén és passar d'un escenari de violència armada a un escenari de seguretat, és a dir, a una transició de seguretat on es pretén la reconstrucció de l'estat, del país, del seu exèrcit, de la seva policia, dels seus serveis d'intel·ligència; i una segona etapa que és impulsar a transitar aquell país cap a un model de democràcia liberal representativa; i finalment, una tercera transició que és transformar el país cap a una economia de mercat neoliberal. Per això parlem d'una "pau liberal", perquè es pretén traslladar un tipus de model de sistema polític i econòmic i un model d'estat. El llibre planteja les profundes contradiccions que conformen aquest model, els desafiaments, els reptes i també un debat molt important sobre la legitimitat de traslladar-lo de sistema politicoeconòmic. És el millor dels models possibles?

En aquest llibre també presentes diverses controvèrsies, com la legitimització dels actors externs enfront dels actors africans en els processos de pau. Quines conseqüències té això per a la població?

L'actual model és un model de dalt a baix que el que fa és desempoderar totes les iniciatives de pau locals. La població, quan es produeix una situació de violència armada, duu a terme les seves pròpies estratègies i iniciatives per intentar aturar-ho. I moltes vegades la forma que té la comunitat internacional d'abordar aquests conflictes és reforçar el paper dels actors armats, ja que són els que s'asseuen a les taules per negociar, sense promoure que

també s'hi assegui la resta d'actors que lideren aquestes iniciatives de pau i es negociï d'una manera que, encara que sempre hi ha relacions de poder, almenys siguin a la taula, que s'escolti la veu de totes les iniciatives de la societat civil i també la veu de les dones. I no obstant això, la comunitat internacional, a qui convida a negociar és als actors armats, potenciant així el seu paper dins del procés de pau i convertint-los en els principals protagonistes. I això, clarament, és un error per molts motius però, evidentment, entre d'altres, perquè moltes vegades aquests actors armats han comès greus violacions de drets humans durant l'escenari del conflicte i aquest protagonisme, d'alguna manera, els dona certa impunitat. Per això, les pràctiques que de vegades es duen a terme mitjançant la "pau liberal" són pràctiques il·liberals. En aquest cas, per exemple, estaria reforçant que els guanyadors dels processos de pau no siguin jutjats per les violacions de drets humans que han comès. Els qui seran jutjats són els que han perdut aquests processos de pau, els que no han volgut participar en els acords, que són els que després el Tribunal Penal Internacional investiga. Està molt bé que siguin investigats, el problema és que n'hi ha que no ho són.

I davant d'aquesta vulneració de drets humans i de no donar veu a totes les persones involucrades en un conflicte, quines conseqüències té per a la població?

Evidentment, les conseqüències són múltiples. Moltes vegades el centre de l'agenda dels processos de pau és una agenda que afavoreix les elits polítiques dins del país, i també els actors internacionals. I en canvi, l'agenda de la població no hi és en el centre d'aquest procés de pau, ni hi és en la seva agenda de justícia, en la seva agenda de protecció dels drets humans, etc. El reforçament dels líders militars i d'una elit global reforça una sèrie de paràmetres i de lògiques que no sempre estan pensant en la població i fa que, molt sovint, en l'escenari polític, les dones o els actors no armats tampoc no siguin actors protagonistes i no aconseguixin que la política estigui al servei de la gent de l'Àfrica.

Una de les contradiccions del continent africà és la seva gran riquesa en recursos naturals i l'extrema pobresa de la població. A què es deu?

Quina és la situació actual, en alguns països, respecte a les persones que es dediquen a defensar els drets humans?

En els darrers vint anys el continent africà ha estat escenari de profunds canvis polítics, socials, econòmics i culturals. En moltíssims països un dels aspectes més destacats en la creixent societat civil ha sigut la mobilització a través d'organitzacions, de moviments socials, de lluites individuals de defensors i defensores de drets humans per millorar la seva societat, etc. Realment, els defensors i les defensores han aconseguit importants avenços en molts d'aquests països, en la lluita per la democràcia i pel reconeixement dels drets humans. Avui dia la immensa majoria dels estats africans ha transitat cap a espais de democràcia, on constitucionalment hi ha un major reconeixement dels drets humans. Hi ha hagut, en segon lloc, una veritable revolució femenina. Les dones s'han incorporat de manera massiva a l'escenari polític, han exigit canvis en les legislacions, han lluitat per afrontar el terrible tema de la violència de gènere, un tema que és universal i que trobem en tot el món, i han aconseguit, també, avenços constitucionals importants en matèria de drets sexuals i reproductius. La dècada del 2000 ha estat una veritable edat d'or per a molts països a l'Àfrica en matèria de creixement econòmic, i en això hi ha una lluita dels defensors i les defensores dels drets humans per aconseguir que aquest creixement econòmic reverteixi realment en la població.

És molt important partir d'aquesta idea, encara que la població es troba amb un context de moltíssimes ombres on els defensors i les defensores dels drets humans, en molts països, i a causa de la seva acció decidida en defensa dels drets humans, estan en perill. És molt clar, per exemple, el cas dels defensors i les defensores dels drets de gais, lesbianes, bisexuals i transexuals, que han patit un important retrocés en molts països, com ha ocorregut últimament amb la llei a Uganda i a Nigèria on, pel simple fet d'estimar, hi ha gent que està sent criminalitzada, empresonada, torturada, i que es troba en veritable perill. I això no és un fet que només ocorre a defensors i defensores dels drets humans, això està passant a moltes dones, sobretot en els escenaris vinculats a tot el Sahel, on hi ha un clar procés de radicalització de determinades postures ideològiques, a través de l'islamisme.

L'Àfrica és un continent immensament ric en recursos naturals i també és un continent empobrit per processos polítics, econòmics i socials. Aquesta riquesa, és una maledicció o és un benefici? És un debat molt complex. El que sembla acabar sent una maledicció són els processos polítics pels quals actors internacionals, actors regionals i actors nacionals estan acaparant aquests recursos naturals i s'estan enriquint, i no està suposant processos polítics de redistribució d'aquesta riquesa cap al conjunt de la població. No només hi ha els països occidentals que volen aquests recursos sinó també totes les potències emergents: el Brasil, la Xina, l'Índia... Totes han mirat cap al continent africà i cap aquesta geopolítica dels recursos naturals i, evidentment, això té un impacte directe en la població i en els defensors i les defensores dels drets humans, com és el cas de les dones que protesten a les portes de les indústries extractives i que sofreixen una repressió per part dels seus governs per fer aquestes manifestacions i protestes exigint millors condicions laborals i la distribució d'aquesta riquesa dels recursos naturals a tota la població. Quan parlem dels recursos naturals de, per exemple, el Congo, d'aquesta terrible guerra per la qual, des de fa ja tants anys, han mort milers de persones, no podem parlar només dels senyors de la guerra del Congo, o del govern del Congo, o del govern de Rwanda, o del govern d'Uganda, hem de parlar de les cadenes de les multinacionals del nord del món. Hem de parlar dels governs del nord que estan venent armes i que són els principals productors d'armes dels països més rics del món. Hem de parlar d'aquesta dimensió internacional que hi ha en els conflictes armats, que fa que no puguem dir que són guerres civils sinó guerres profundament internacionalitzades. I cal parlar de totes aquestes responsabilitats, perquè per als defensors i les defensores dels drets humans a l'Àfrica, la seva interlocució no és només amb els governs locals, ha de ser amb totes aquestes estructures internacionals, i aquí la capacitat que tenen és mínima. Per això és tan important que també la resta de la societat, nosaltres, ens mobilitzem per treballar conjuntament amb els defensors i les defensores dels drets humans a l'Àfrica, perquè el que hi passa té relació directa amb el que nosaltres vivim aquí, amb les polítiques dels nostres governs d'aquí i amb el nostre consum.

LA VEU DEL SUD JAMES TORH

James Torh, membre de la Comissió Nacional Independent de Drets Humans de Libèria.

Quin és el treball que realitzeu des de la Comissió Nacional Independent de Drets Humans de Libèria?

Les persones que treballen per la defensa dels drets humans són perseguides avui en dia en diversos països africans. En quina situació de vulnerabilitat es troben a Libèria?

Com a víctima de la persecució política al meu país, durant el règim de Charles Taylor, a causa de les meves conviccions morals i el compromís i la lluita per la defensa dels drets humans a Libèria, se'm fa present la fragilitat del nostre país, que encara continua. Libèria es troba en una situació delicada i pot lliscar cap a l'anarquia i el caos en qualsevol moment si els defensors i les defensores dels drets humans són controlats i no poden realitzar la seva feina. No obstant això, la missió de les Nacions Unides a Libèria actualment juga un paper vital en l'assoliment de la pau i l'estabilitat al nostre país. La realitat visible encara apunta al fet que les persones defensores encara són vulnerables, ja que se les pot acusar de terroristes, i així certs grups poden cometre actes contra els drets humans de manera impune i, d'aquesta manera, la nostra terra pot ser consumida altre cop pel mal.

Se segueix treballant per curar les ferides de la guerra, reparar-les i restaurar relacions trencades entre comunitats?

La Comissió de Drets Humans està treballant per assegurar la pau i l'estabilitat del país a llarg termini, gestionant les tensions en la nostra societat, per reduir el risc de futurs conflictes, fomentant la cohesió social i assegurant que els principis dels drets humans siguin respectats. També volem ampliar i facilitar la participació de les dones, dels grups minoritaris, especialment dels i les joves, a oportunitats socials i econòmiques per millorar l'enfocament global i la participació en la construcció de pau de Libèria i el seu paper de lideratge en la reconciliació.

La Comissió ha elaborat un pla de treball que comprèn dotze àrees classificades en tres grans blocs, que es componen en: Aclariment i tancament d'assumptes pendents del passat, Gestió del present i Planificació pel futur. La conciliació o el Palava Hut System, que és el nom del programa, és una de les àrees temàtiques del full de ruta que ens hem traçat i que es concep com una justícia alternativa i com el mecanisme de rendició de comptes, arrelat en les pràctiques tradicionals de la prevenció de conflictes i la mediació. Segons el que ha recomanat la Comissió de la Veritat i Reconciliació (CVR), la conciliació o Palava Hut està dissenyada com una plataforma per als perpetradors i les víctimes a presentar-se i admetre els actes il·lícits comesos durant el conflicte, i buscar el perdó com a base per a la reintegració en les comunitats i en la societat.

Com veus el futur del teu país?

El futur de Libèria pot ser brillant si aconseguim que hi hagi un ple respecte pels drets humans, si vetllem per la dignitat humana. Per això cal continuar treballant per aplanar el camí de la democràcia, fomentar la voluntat política per part del govern de Libèria, per fer front a la corrupció en els càrrecs més elevats, promoure l'accés a la justícia de les persones i poblacions més pobres, treballar per crear un sistema judicial que estigui lliure de corrupció i vetlli pel bon govern. La nostra gent ha patit guerres i atrocitats indescriptibles durant molts i molts anys, i ha arribat el moment de treballar tots i totes junts, des de diferents llocs del món, per revertir aquesta situació i construir un país, un món, on la justícia social sigui la màxima prioritat i estigui a l'abast de tothom. És per això que, avui en dia i davant dels diferents conflictes que sorgeixen, cal promoure i facilitar el treball dels defensors i les defensores dels drets humans si volem revertir la situació.

INFORMACIÓ I RECURSOS EDUCATIUS

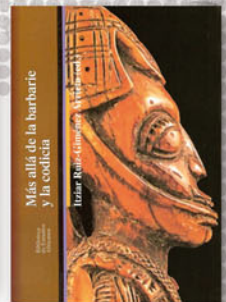
LLIBRES

"Derechos Humanos en África. Teoría y Prácticas"
Mbuyi Kabunda Badi

Una de les assignatures pendents de l'Àfrica en aquest inici del segle XXI són els drets humans constantment violats pels governs, en nom de la tradició, la construcció nacional i el desenvolupament, i pels senyors de la guerra o els islamistes, per accedir al poder o a les fonts de les matèries primeres. S'ha instaurat a tot arreu la cultura de la impunitat, responsable del fracàs del procés de democratització i de la proliferació dels conflictes, que converteixen els africans en exiliats en els seus propis països. Ha arribat l'hora de posar fi a les pràctiques colonials i neo-colonials del serkali africà i d'exigir canvis radicals al Nord que, per les seves polítiques i pràctiques perverses, crea les condicions objectives de violació de drets humans i de violència a l'Àfrica.

"Más allá de la barbarie y la codicia. Historia y política en las guerras africanas"
Itziar Ruiz-Giménez Arrieta

Enmig de la descomposició dels anomenats estats "fallits", organitzacions criminals es dediquen, mitjançant una violència extrema, al comerç il·legal de recursos naturals (diamants, coltan, or, fustes precioses), apreciats en els mercats internacionals. El llibre mostra com en el rerefons dels conflictes africans conflueixen pluralitat de factors tant polítics com socials, econòmics i culturals, tots ells molts més complexos i heterogenis que els que recull la literatura dominant i que mostren els mitjans de comunicació.

PEL·LÍCULA

"Cerca de tus ojos"
de Elías Querejeta, 2009

Anna és una periodista que, pel seu treball, ha recorregut diversos llocs del món. Des de la seva adolescència, per influència del seu pare, la Declaració Universal dels Drets Humans i el seu contingut han suposat un lloc des del qual s'observa el comportament individual i col·lectiu del desenvolupament humà. A més, és una experta en la utilització de les noves tecnologies aplicades a la comunicació. Aquesta circumstància, unida al seu afany per millorar les relacions humanes, la porta a configurar un document per donar notícia dels terribles incompliments dels Drets Humans.

DOCUMENTAL

"Diamantes de sangre"

Aquest documental transmès pel canal History Channel narra alguns dels més crurs conflictes que han tingut lloc a l'Àfrica a causa del tràfic clandestí de diamants que acaben en les més prestigioses joieries d'Europa i d'Estats Units. En particular, es detalla la tragèdia patida a Libèria i Sierra Leone (també es fa referència a l'horror d'Angola) en els 90 arran dels tèrbols negocis del llavors governant de Libèria Charles Taylor i la seva relació amb el grup insurgent FRU de Sierra Leone. També recorre els orígens del comerç modern de diamants de l'última part del segle XIX a Sud-àfrica i la forma com, en pocs anys, l'ambició empresarial i colonitzador britànic Cecil Rhodes va fundar la companyia més gran de diamants fins al present: De Beers.

Enllaç: <http://www.youtube.com/watch?v=ShwJS44jIDc>

ACCIONS PER AL CANVI VOLS - VOLUNTARIAT SOLIDARI

Per a més informació
us podeu adreçar a:

VOLS-Sant Boi
C.Salvador Allende 6,
08830 Sant Boi de Llobregat
Tel.933402286
santboi@ongvols.org

Quina és la finalitat de VOLS-Voluntariat Solidari?

VOLS és una ONGD de la família salesiana que té com a objectiu la contribució a la promoció humana des del camp de l'educació. La missió de VOLS és promoure la transformació i la mobilització vers la justícia social i la igualtat nord-sud, especialment en els joves; i donar suport material i humà a projectes educatius en els pobles i nacions empobrides.

El curs passat vam celebrar els 20 anys d'història de l'entitat i ho vam fer a Sant Boi, una de les poblacions on ha arrelat el projecte de VOLS i on hi ha un bon grup de persones entusiastes que concreten els grans objectius de l'organització en l'entorn proper: actes de mobilització per a la captació de recursos per als projectes que recolzem, campanyes de sensibilització, promoció del voluntariat i la col·laboració amb les altres entitats de cooperació i solidaritat de la ciutat.

Quins tipus de projectes realitzeu?

Donem suport a projectes de cooperació al desenvolupament en l'àmbit de l'educació a l'Àfrica Subsahariana i a l'Amèrica Llatina.

Els projectes que es duen a terme en els països del sud tenen com a principal objectiu promoure l'educació dels infants i joves amb menys recursos i dotar-los de les eines necessàries per a la formació personal i professional, convertint-se en el motor de la seva societat i trencant el cicle d'exclusió social.

Enguany des de Sant Boi estem recolzant dos projectes: Un al Paraguai d'equipament esportiu per a un centre que acull diàriament infants en situació d'alta vulnerabilitat i que a través de l'esport s'aconsegueix que alguns es reincorporin al sistema escolar i que adquireixin hàbits saludables.

L'altre és al Benin i consisteix en la construcció de dos pous d'aigua potable i la formació de dones en horticultura i alfabetització.

També duem a terme projectes d'educació per al desenvolupament i sensibilització a la nostra societat. Convençuts i convençudes de l'efecte multiplicador dels petits canvis personals, oferim eines que tenim a l'abast per viure d'una manera compromesa i sostenible.

Oferim campanyes educatives i de mobilització, jornades de formació i grups estables de reflexió acció (Espiral Solidària)

Quin és el valor que aporta el voluntariat a la societat?

El voluntariat és la màxima expressió d'una persona i una societat madures que creuen en la participació personal per aconseguir millorar el món en que vivim. VOLS va néixer d'aquest convenciment i encara avui continuem creient que tothom tenim quelcom a fer, quelcom a aportar.

A més del voluntariat local a casa nostra, també oferim voluntariat internacional: Recolzant projectes i convivint amb les comunitats dels països i projectes que ens acullen, aquestes experiències són un pas més cap a la implicació personal i col·lectiva vers la transformació social.

Oferim l'Experiència jove (a Ceuta i a Tànger), estades d'estiu i estades de llarga durada a l'Amèrica Llatina i a l'Àfrica.

Quina relació hi ha entre el vostre treball i els drets humans?

El treball de VOLS es centra en la defensa dels drets humans, amb especial incidència en el dret a l'educació. Des de fa anys formem part de la Campanya Mundial per l'Educació que aplega organitzacions d'arreu del món que busquem recordar als governs els compromisos adquirits per garantir una educació de qualitat per a tots i totes.

Finalment us volem animar a qualsevol persona que tingui inquietud per la feina que fem, que es posi en contacte amb nosaltres.